

La figura del penedit que col·labora amb la justícia es debat a Palma per mor de l'ús que en fa la Fiscalia Anticorrupció.

Els penedit

El penedit ha estat clau en la lluita contra el crim organitzat. És conegut l'ús que en feia el famós jutge italià Giovanni Falcone –vegeu el requadre–, el qual va ser recordat a Palma pel fiscal anticorrupció Juan Carrau quan va comparar recentment la corrupció de l'ex-membre de la cúpula d'UM amb la màfia i va reivindicar, com feia Falcone, l'ús de penedit per a lluitar contra aquest flagell polític i social.

En el seu al·legat final per a demanar una condemna en el judici pel *cas Can Domenge* –vegeu novament el requadre–, Carrau va dir que arribar a acords amb penedit “és molt important” perquè així s'assoleix la prova acusadora bàsica per a actuar contra una xarxa de corrupció. Altrament, no seria possible. Amb una actitud quasi desafiant envers les veus crítiques per usar els penedit, Carrau digué que la Fiscalia “coneix de sobra” la jurisprudència que sobre això ha fixat el Tribunal Suprem i reivindicà aquesta pràctica perquè “lluny de ser un senyal de rendició de l'estat, és l'opció contrària: no és cedir, sinó demostrar que l'estat funciona” i sap atacar el flagell de la corrupció. Així mateix, el fiscal insistí que la lluita contra la corrupció organitzada sempre ha de tenir present el principi fonamental “de vetllar pel bé comú” de la societat contra els qui “corrompen” les institucions i així ataquen “l'estructura democràtica”.

La defensa que feia Carrau de l'ús dels penedit no era gratuïta. Havia aconseguit que un dels ex-dirigents d'UM, Bartomeu Vicens, pactés amb la Fiscalia després de tres anys a la presó. Tot i que al principi no volia cap acord i es mostrava fidel a Munar, la seua greu situació familiar –la seua esposa també podria ser condemnada

en un judici futur, i una filla de les dues que tenen necessita unes atencions especials– el convencé, finalment, de pactar amb la Fiscalia Anticorrupció, la qual cosa va caure, com és fàcil d'imaginar, com una bomba atòmica en el cercle, molt reduït, de fidels a Munar, els quals miraren de desprestigiar el testimoni de Vicens i, a més, atacaren el fiscal. Al cap de pocs dies, gràcies a un altre pacte amb la Fiscalia, el constructor Román Sanahúja, de Sacresa, confessà que havia pagat quatre milions d'euros a qui entre el 2003 i el 2007 era el vice-president del Consell de Mallorca i d'UM, Miquel Nadal, a fi d'aconseguir el contracte per a construir a Can Domenge una urbanització de luxe.

Carrau va reivindicar aquesta mena de pactes amb delinqüents confessos

EFE

Bartomeu Vicens (a l'esquerra, en primer terme) és el penedit que ha posat Maria Antònia

El fiscal, UM i la màfia

En l'al·legat final en el judici de Can Domenge, el fiscal, Juan Carrau, va fer un retrat molt dur dels ex-membres de la cúpula d'Unió Mallorquina que estaven asseguts al banc dels acusats: Maria Antònia Munar, Miquel Nadal, Bartomeu Vicens i Miquel Àngel Flaquer, entre altres. Assegurà que les penes importants (fins a sis anys) que demanava per a ells –excepte per a Vicens, que havia pactat amb la Fiscalia– obeïen al fet que els delictes no eren meres irregularitats econòmiques punibles, sinó que “som davant” de persones que “s'han valgut del seu càrrec [polític]” per a “atacar l'estructura democràtica” i “prostituir

les institucions”. Al seu parer, doncs, Munar i companyia van cometre, a més dels delictes atribuïts, “una traïció i una deslleialtat” a les institucions “i als ciutadans”. En aquesta línia, també esmentà el jutge italià Giovanni Falcone com a model de persecució del crim organitzat, de la màfia –la qual posà fi a la seva vida el 1992–. Per molt el·líptica que fos la comparació, volia equiparar la cúpula d'UM amb l'organització mafiosa.

La comparació va rebre la resposta, l'endemà, de Munar al seu perfil de Facebook i dels darrers acòlits que li queden, molt pocs, que la van criticar fortament i la van considerar “un ex-

Munar (just darrere de Vicens) i Nadal (a la dreta de Munar) en una situació molt complicada judicialment.

cés” de Carrau, inclús un insult. “Alguna cosa deguérem fer bé”, escrivia Munar per a defensar-se.

Encara que la forta comparació i l’acusació implícita de Carrau pareguin excessives, al cap de pocs dies, menys d’una setmana, una jutgessa de Palma, Carmen Abrines, que havia instruït una part del *cas Voltor* –també contra els ex-membres de la cúpula d’UM–, va donar per acabada la fase d’investigació d’aquest cas i la va deixar a punt per a obrir el judici oral. Acusa Munar i 17 ex-dirigents més d’UM de tres delictes relacionats amb la corrupció política –haver pagat amb diners públics la feina d’agents del partit– i d’un quart que és el d’associació il·lícita. És la primera vegada que la corrupció a Balears rep aquesta consideració.

perquè així s’aconsegueix preservar l’interès general contra la xarxa de corrupció. “És una prova legítima”, va dir, i va insistir que destruint la corrupció organitzada mitjançant els penedits s’aconsegueix demostrar “la força de l’estat”.

El penedit. Aquest setmanari ha volgut parlar amb diversos juristes i amb unes altres persones sobre el penedit, deixant a part qui té un interès directe en una qüestió per formar part de l’entorn d’imputats o condemnats. La majoria hi estan a favor. Només un periodista i un advocat s’hi han mostrat molt crítics. Tots dos consideren que “hi ha excessos” en els pactes entre la Fiscalia i els delinqüents confessos perquè “com veiem a vegades, una persona que ha comès un delictes confessat obté, mitjançant el pacte, una pena inferior a la que la Fiscalia mateixa li demanava abans i

que és més petita que no pas la que rep algú altre que no ha delinquit tan greument”.

“És cert que el pacte suposa aquesta rebaixa”, diu l’advocat Miquel Àngel Mas, “però també ho és que tota pena està sempre fixada i, per tant, el fiscal maniobra dins els marges que li permet la llei; qualsevol altra cosa seria criticable, però això no”. Mas és un misser especialitzat en dret penal i no té cap dubte sobre l’ús dels penedits. “És molt significatiu que Carrau fes la recordança de Falcone, perquè indica que a les Balears hem estat molt a prop del desastre per culpa de la corrupció, i només l’actitud decidida dels fiscals anticorrupció i d’alguns jutges ha evitat, usant els penedits quan ha estat necessari, que la corrupció s’ensenyoris de tot”.

El jurista Antoni Alorda, llicenciat en dret i secretari excedent d’ajuntament perquè és diputat del PSM, reconeix que “[el penedit] em provoca un cert dilema moral” perquè “al cap i a la fi, suposa un pacte” amb algú que “és un delinqüent” i, per tant, “em provoca una mica de prevenció”. Però reconeix que “si es mira objectivament, els guanys, a l’hora de lluitar contra la corrupció, són enormes, si ho comparem amb el que passava aquí abans”, quan les investigacions de casos de corrupció política a les Illes no resultaven, no arribaven als judicis orals o, si hi arribaven, acabaven en no res.

Mas també reconeix que el penedit genera una certa controvèrsia, “crea debat”, per la seva naturalesa, però no té el més mínim dubte “de la utilitat que té en la lluita contra la corrupció”. Amb relació a aquest punt, insisteix que l’al·legat final que va fer Carrau en el *cas Can Domenge* és “l’exemple que hem de tenir clar; l’interès general és el que ha de prevaler sempre, i, com bé recordava el fiscal quan mencionà el jutge Falcone, la corrupció atempta, justament, contra aquest bé comú”. Mas vol deixar molt clar que “sense la Fiscalia Anticorrupció i alguns jutges, a les Illes encara estaríem corcats per la corrupció” i que, lluny de merèixer crítiques, “els hauríem de fer monuments”.

Miquel Payeras